

20107-Teaka P. Noj

FUNDACJA
„Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel. 056 65 22 186, e-mail: fapak@wp.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAL
General Marii Wittek

Fotogr. brak

AK
Okr. Lwów
Obw. Stryj,
Stanisławów

++

WINOVSKA Janina

3893/4SK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 3893 / WSK .....

WINOWSKA Jamina .....

I. Materiały dokumentacyjne —

I/1 — relacja właściwa —

I/2 — dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 — inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ R. 1, 5, 1

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 — dot. rodziny relatora —

III/2 — dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 — dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — Inne... —

IV. Korespondencja —

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) ✓ 2

VI. Fotografie —

II. Materiały uzupełniające relację:

- Janina Winiarska (1906-2007), art. Janusza Wojtyły na w "G. W." Kraków, z dn. 1. marca 2007. Msf. kserokopia, K. 1, s. 1.

POŻEGNANIE

Janina Winowska (1906-2007)

Nestorka krakowskich harcerek hm. dr Janina Winowska zmarła 25 stycznia 2007 r. Urodziła się 9 października 1906 roku w Skalacie, woj. tarnopolskie, w rodzinie sędziego Karola Winowskiego i Heleny z Wernbergerów.

Rodzina matki przybyła z Królestwa Polskiego w okolice Zbaraża w połowie XIX w. Dziadek druhny Janiny dr Egidiusz Wernberger (1825-1911) był dzierżawcą, a następnie zakupił na własność pobliską Sieniawę, gdzie własnym sumptem wybudował kościół, poświęcony w 1883 r. Janina oraz jej rodzeństwo: siostra Maria (ur. 1904) i brat Leszek (ur. 1910) uczyli się w domu w Łubiankach pod opieką matki, Maria i Janina egzaminy z zakresu nauki szkolnej zdawały w Trembowli i Tarnopolu. Po utracie majątku Winowscy wyjechali do Skalatu, gdzie ojciec był radcą sądu, a po jego śmierci w 1920 r. do Lwowa.

Janina Winowska uczęszczała do Gimnazjum im. kr. Jadwigi. W 1920 r. wstąpiła do harcerstwa. W 1925 r. podjęła na Uniwersytecie Jana Kazimierza studia w zakresie filologii polskiej, klasycznej i francuskiej. W tym samym czasie - w latach 1925-30 była drużynową 6 Lwowskiej Drużyny Harcerek. Studia ukończyła w 1932 r. obroną pracy doktorskiej pt. „Tragizm w twórczości Krasińskiego”. Odbywała praktyki w szkołach w Jarosławiu, Stryju, Stanisławowie i Lwowie. Równocześnie od 1932 do 1934 r. w harcerstwie pełniła funkcje hufcowej Hufca Harcerek Lwów-miasto i opiekunki harcerstwa polskiego na Węgrzech i w Rumunii, od 1933 do 1936 r. - kierowniczką Wydziału Lustracji, a od 1937 do 1939 r. referentki drużyn polskich za granicą w komendzie Lwowskiej Chorągwi Harcerek. W roku 1934 zdała egzamin na nauczyciela szkół średnich. Uczestniczyła czynnie w życiu kulturalnym, naukowym i towarzyskim Lwowa, należała do Sodalicii Mariańskiej. W roku szkolnym 1938/39 uczyła w Liceum Pedagogicznym w Stanisławowie.

Wybuch wojny zastał ją we Lwowie. Po powrocie do Stanisławowa pomimo reorganizacji szkoły przez władze sowieckie pozostała nadal w szkole tak długo, jak długo mogła pełnić obowiązki nauczycielki języka polskiego. Zorganizowała przy pomocy uczennic, głównie harcerek, dyżury w szpitalu, niosąc pomoc polskim żołnierzom m.in. przez zbieranie cywilnych ubrań, umożliwiających ucieczkę. W konspiracyjnych warunkach organizowała obchody patriotyczne. Latem 1941 r., kilka dni po wkroczeniu do Lwowa Niemców, została aresztowana przez gestapo szukające jej brata Leszka. Przez sześć tygodni była więziona w więzieniu przy ul. Łackiego. W tym czasie masowo rozstrzeliwano tam Żydów. Do tego samego więzienia trafił jej brat Leszek, skazany na karę śmierci, wykonania której udało mu się uniknąć. Obydwoje zostali zwolnieni - prawdopodobnie dzięki interwencji matki, posługującej się doskonale językiem niemieckim. Po wycofaniu się Niemców uczyła w szkole, równocześnie uczestnicząc w tajnym nauczaniu, kierowanym przez hm. Stefanię Stipal ps. „Luna” (1903-2000) - równocześnie komendantkę Lwowskiej Chorągwi Harcerek. W jej zastępstwie w 1945 r. przeprowadziła ostatnie konspiracyjne matury. W opublikowanych wspomnieniach podkreśla zapał i poważny stosunek do nauki swoich uczniów z tego niezapomnianego okresu. W ramach konspiracyjnej działalności harcerskiej m.in. okresowo uczestniczyła w odprawach w Warszawie i Przemyślu. W konspiracji była również

iączniczką Ak.

Po zajęciu Lwowa przez Armię Czerwoną Janina Winowska wyjechała z matką do Krakowa - podróż wagonem towarowym trwała cztery dni. Podjęła pracę w szkolnictwie. Uczyła m.in. w gimnazjach Nowodworskiego i Hoene-Wrońskiego. Z powodu swoich przekonań była represjonowana i musiała zmieniać pracę; w tym czasie uczyła w Myślenicach i Tuchowie. Po odrodzeniu harcerstwa w 1956 r. przyłączyła się do drużyny instruktorek „Kuźnia” Hufca Stare Miasto - później niezależnej drużyny dawnych instruktorek.

Współpracowała z Krakowską Kurią Metropolitalną, w tym także osobiście z kard. Karolem Wojtyłą. Pisała artykuły do „Materiałów Homiletycznych”, współpracowała przy przygotowaniu programów nauczania religii. Wydała m.in. skrypt „Powołanie nauczycielskie” (Katowice 1981), wybór utworów „Anioł Pański w literaturze polskiej” (Kraków 1980) i książeczkę „Dzieci o Bogu”, dedykowaną Janowi Pawłowi II, za co od Ojca Św. otrzymała podziękowanie. Swoje okupacyjne wspomnienia zamieściła w tomie „Harcerki 1939-1945. Relacje-pamiętniki” (Warszawa 1985).

W roku 1976 zainicjowała, odbywające się do dziś w dniu 22 XI, msze św. w intencji Orląt Lwowskich. Następnie rozpoczęły się spotkania środowiska Lwowiaków, które dały początek powstałemu w 1988 r. Towarzystwu Miłośników Lwowa i w roku następnym jego oddziału w Krakowie. Janina Winowska otrzymała legitymację członkowską nr 1, godność członka honorowego oraz Złotą Odznakę Towarzystwa. Została także wyróżniona Medalem Uniwersytetu Wrocławskiego. Pomimo podeszłego wieku była pogodna i zainteresowana wieloma sprawami.

9 października ub.r. obchodziła swoje setne urodziny. Z tej okazji ksiądz z pobliskiego kościoła oo. Karmelitów odprawił mszę św. w pokoju jubilatki. Otrzymała listy gratulacyjne od Premiera, Wojewody Krakowskiego, Prezydenta Miasta Krakowa i Krakowskiego Oddziału Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

Została pochowana 1 lutego 2007 r. na cmentarzu Salwatorskim.

JANUSZ WOJTYCZA

J. 3893 / WSK

AK
dur. 1945

++
WINOWSKA Janina

v. Wypisy ze źródeł - nazwiskowe karty
informacyjne:

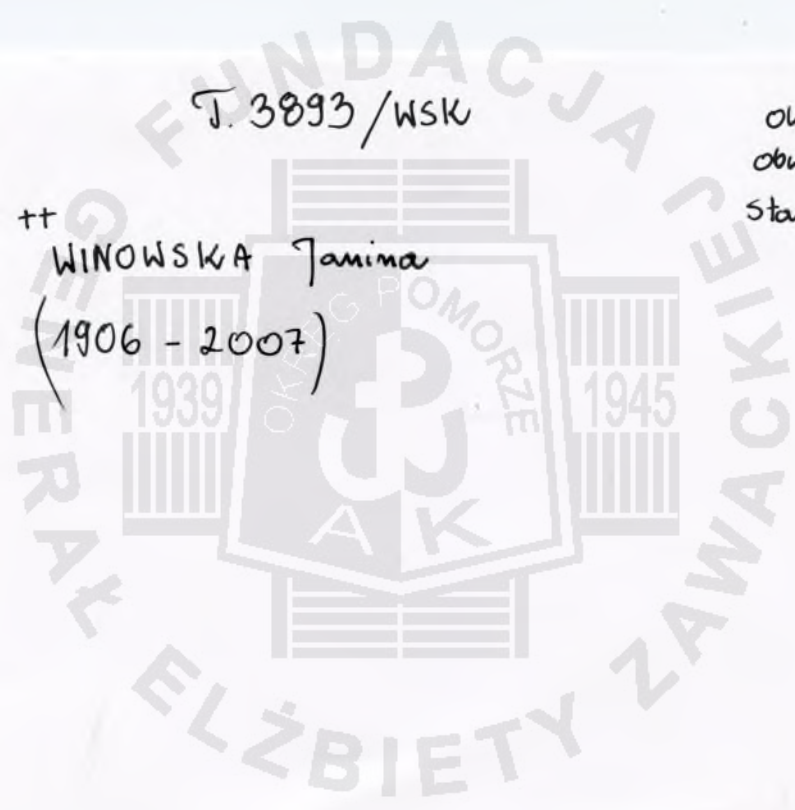
20

T. 3893 / WSK

AK

okr. lwów
obu. stryj
Staniławów

++
WINOWSKA Janina
(1906 - 2007)

J. 3893 | WSK

AK/SzSz
Lwów

Winowska Janina (1906 – 2007)

- nauczycielka, harcmistrzyni, działała w SzSz i Tajnym Nauczaniu. Była także łączniczką AK.

Źr. Gazeta Wyborcza w Krakowie, Janusz Wijtycza,
Pożegnania – Janina Winowska (1906-2007)

K.Wojt., 2007 r.

FUNDACJA
Wojkowej Służby Polek
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 10.04.07
L. dz. 1142/WSK-42/07

Załącznik:
Referent:

WINOVSKA Janina

